

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Szentkirályi utea 28. szám.

(Szent-István-Társulat.)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szöért, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

Adjak előre beküldendők a Szent-István-Társulat oz

Az első gyűlés.

A magyar kath. tanítói kar országos Bizottságának állandó választmánya, a »Katholikus Tanügyi Tanács«, a hazai népoktatási intézetek közegeit képviselő testület, február 27-ikén a központi szeminárium dísztermében gyűlést tartott. Ez volt a kath. tanítói kar egyetemének első gyűlése. Igen, az első gyűlés, melyben a megjelentek a legfelsőbb helyről megerősített szervezet alapján hivatalos joggal tanácskoztak a magyar kath. tanügy felvirágoztatásán. A megjelentek tekintélyes száma s az egyeseknek úgy, mint az egész gyűlésnek eszményi lelkesedése, alapos szaktudása, már is arra engednek következtetni, hogy talán még nem későn, de oly alkotás létesült a kath. oktatásügy jávára, melyben erős vára van a kath. iskolaügy védelmének. Csak találja meg a bizottságmindenkor a helyes utat s a szükséges eszközöket a teendők kivitelére, akkor okos mérséklettel — rövid időn belül — évtizedek mulasztásait hozhatja helyre.

Bizony sok tekintetben fáj szívünk, midőn a 900 katolikus tanügy mai állapotára gondolunk. Képzőink kevés kivétellel az anyagi mostoha viszonyok miatt csak úgy-amúgy léteznek. Belső szervezetük egységesen nem rendezett. Hogy csak egy körülményt említsünk: képzőink négy tanfolyamuak, de elfogadott, megerősített képzőintézeti tantervünk csak a három tanfolyamu képzőkre van. Képzőtanáraink fizetési- és nyugdíjviszonyainak rendezése, alig jöhet szóba.

Még a tanulmányi alaphól fentartott képzők tanárai, igazgatói sem remélhetik jobb sorsukat. Az államiakkal egyforma hivatás és kötelesség teljesítés mellett: 750–800 frttal szolgálják »a nemzeti nevelés nagy érdekeit«. És mit szólunk a polgári- és felsőbb leányiskolákról. Vannak felsőbb leányiskoláink, de a püspök-kari szabályzat meg csak tantervet sem állapít meg részükre. Elemi iskoláink még mindig az 1870-ben készített tanterv alapján végzik a nevelést és tanítást.

Az átrevideált tanterv osztott- és osztatlan iskolák részére — megerősítésre vár. Tanítóink a növekedő állami befolyás hatása alatt állanak. Az itt-ott mutakozó lelkesebb egyesületi élet, nem talál módot üdvös munkásságának érvényesítésére.

De ne tovább. Az első gyűlés legyen hajnala a kath. tanügy érdekében megindult üdvös tevékenységnek.

A megerősített bizottság és a benne működő kath. tanügyi tanács eleterős tevékenysége, rizza fel a téllenségtől megdermedt tényezőket. Vegye ki a halálcsevegő köteleit eleneink kezéből s kiáltsa oda bátran, férfiasan: a 900 mult érdemei, amiket a nemzeti nevelés nagy munkájában szereztünk, elegendő bizonyító okok arra, hogy a magyar nemzeti kultúra művelői között, a minket megillető jogkörben, továbbra is élhessünk és dolgozhassunk. Mi dolgozni akarunk, még pedig ifju erővel és lelkesedéssel.

Az első gyűlés lefolyásáról addig is, míg a jegyzőkönyvet teljes szövegében közzétehetjük, adjuk a következőket:

Az ülésen a vidéki és az egyházmegyei főtanfelügyelők nagy számmal jelentek meg.

Ott voltak: *Steinberger* F. dr. egyházi elnök (Szatmár), *Ember* Károly világi elnök (Budapest), *Bodnár* Gaspár titkár (Szatmár), *Csávolszky* József (Vác), *Palotay* László (Nagyvárad), *Mayer* K. (Székesfejervár), és *Kozora* Endre (Kassa) egyházmegyei főtanfelügyelők és a következő rendes kinevezett tagok: *Mócsy* Antal orsz. képviselő, *Karácsony* Imre (Győr), *Erdődy* János (Kassa), *Rohn* József (Sopron), *Szöke* Sándor (Eger), *Ujlaky* Géza (Győr), *Tóth* Géza (Jászó), *Számord* Ignác, *Dreisziqer* Ferencz és *Bertalan* V. (Esztergom), *Győrffy* János (Budapest).

Steinberger Ferencz dr. elnök gyönyörű beszédben nyitotta meg az ülést, melyben a többi közt ezeket mondotta:

Mélyen t. tanügyi Tanács!

A magyar Sion legfőbb öre az egyház feltett jogainak védelmére egy új bástyát épített be a magyar társadalomba, a midőn az országos kath. tanítói bizottságot legkegyesebben megerősíteni és ezáltal Magyarország kath. tanítóságát szerves egésszé, egy tömör hadsereggé méltóztatott összeforrasztani.

Az ország katolikusainak szeme ránk van szegezve. Ebből az általános érdeklődésből erőt és lelkesedést merít a mi bizottságunk. Ez az erő a legnemesebb ügynek van szentelve. Nem keressük a harcot, hanem a tanügyfejlesztés békés munkáját tartjuk feladatunknak. S ha a magyar nemzet kulturájának emelésére czélzó becsületos törekvésünkben támadásokkal kellene találkozunk, a tiszta öntudat meg nem tántorodó erejével szegezzük ellene mellünket és miként a katona dicsőségének tartja a csatáiban kapott sebnelyeket, mi is örömmel fogjuk felfogni az ellenük irányuló kardesapásokat az egyház védelmében, mert az egyház az az ősi intézmény, melyből a magyar nemzet 900 év óta mind máig életét szivott fel. És mi azt akarjuk, hogy e nemzet ezt az életét ezután is felszívja.

Méltán hangolja örömré a kath. tanítóságot a bizottságunk életében máig elért sikert, mert a mi eddig hosszú időn át hő óhajoknak, de bágyadt reménykedésnek volt a tárgya, azt ma a valóság mezejére látjuk áttűltetve: a magyar kath. tanítóság hivatalosan szervezve van. Ezt az eredményt a biboros-hercegprimás ő főmagasságának kegyes jóindulatán és a mi védő-elnökünk, Hornig Károly báró ő nagyméltóságának rokonszenves támogatásán kívül a bizottság eddigi tapintatos és lelkes munkásságának lehet érdemül felróni.

Nagyon helyesen van megalkotva a mi bizottsági, megerősített szabályzatunknak az a pontja, mely az egyházmegyei főtanfelügyelőket, a hazai kath. közoktatás összes fény- és árnyékdalait összegyűjtő központokat, ebbe a bizottságba mint hivataltól tagokat iktatá be. Azért joggal él bennem a remény, hogy az a nagy szakértelem, mely a bizottságnak különböző irányu, de ugyanazon czélú hivatásköröket képviselő tagjaiban székelt, a mi szívünkkel összeforrott kath. tanügyet, mely az egyháznak kiváló gondosságra méltó ügye, az óhajtott diadalra fogja vezetni.

Mélyen t. tanügyi Tanács. Az ország kath. tanügye, mely ennek a derék magyar nemzetnek kulturája ősi forrását képezi, a mi kezünkbe van téve. A lobogó lelkesedés, mely hamar kiálszik, nem lehet termékenyítő az elmékre és intézményekre. Azért alázattal kérem a m. t. tanügyi Tanácsot, hogy azt a nagy munkaerőt, melytől eddig oly lelkesen fektetett be a mi kath. tanügyünk szolgálatába, egy magasabb ügyhöz méltó kitartással hozza meg ezután a katolikus tanügy felállítására.

A mikor sokat kell tenni, keveset lehet beszélni. Azért szívemből üdvözölve tanügyi tanácsunk m. t. tagjait, a gyűlést ezennel megnyitom.

Ember Károly indítványára elhatároztatott, hogy a szabályzat helybenhagyását a hercegprimásnak küldöttségileg köszönik meg, mely küldöttség e nagy horderejű és fontos munkára hivatott testület fővédnökét, Hornig Károly báró veszprémi püspököt is üdvözli az első ülés alkalmából. A felolvasott hercegprimási leiratnak a katolikus tanítói árvaházra vonatkozó passzusára Palotay László főtanfelügyelő meleg érdeklődést tanúsító lelkes szavakkal ad azon óhájának kifejezést, hogy minden egyházmegye állítson fel árvaházat a katolikus tanítók árvái számára.

Nagyobb vitát provokált a júliusban tartandó százas bizottsági ülés tárgysorozatának megállapítása, a melyet végleg elintézt s leg-

közelebb, felhívásban küld meg az összes kath. egyesületeknek.

A bizottság allandó összeköttetésbe lép az összes hazai katolikus tanítóegyesületekkel, még pedig Palotay indítványára, a főtanfelügyelők útján s allandó központi irodául a Szent-Isván-Társulat új palotájában kényelmes helyiséget bérel és rendez be.

Megalakította a négy szakbizottságot, úgy mint: 1. hitoktatási, 2. népoktatási, 3. nőnevelési és 4. tanítóképző bizottságokat s végül elfogadta Ember Károly világi elnöknek a tisztikar nevében beadott előterjesztését a katolikus Magyarország 900 éves jubileumának megünneplése tárgyában, melyszerint 1. 1900-ban kath. tanügyi kongresszus tartandó, 2. rendeztessék orsz. katolikus tanügyi kiállítás, 3. irassék meg a magyar katolikus tanügy 900-dos története. Bertalan Vincze a 900-ik évfordulónak az egyesületek, a tanítói körök és katolikus iskolák által való megünneplése tárgyában terjesztett be indokolt javaslatot és Szöke Sándor e tételt terjesztette elő: »A magyar közgazdasági életet ujabban veszélyeztető szocialisztikus törekvésekkel szemben milyen munkát, magatartást várhat a magyar kath. tanítótól a magyar kath. egyház?« Tóth Géza több gyakorlati kérdés megoldását javasolja.

A tanács nevében másnap tisztelgett Steinberger Ferencz, Ember Károly, Mócsy Antal és Erdődy Ferencz tagokból álló küldöttség a biboros hercegprimásnál: a biboros egyháznagy kitüntető kegyességgel vette a katolikus tanítóság hódoló tisztelgését s bátorító, buzdító szavakkal boesátotta el a tisztelgőket. Ugyanezen küldöttség megjelent br. Hornig K. veszprémi püspök ő nagyméltóságánál is, hogy a megerősített bizottság első gyűléséből üdvözölje őt mint az országos bizottság hön szeretett védnök elnökét, kiben a katolikus tanügy munkásai vezéréket ismerik s munkájuk sikereinek legfőbb biztosítékát helyezik.

Az országos tanítói nyugdíjtörvény sérelmes pontjai.

(Folytatás és vége.)

De nézzük az érem másik oldalát! Hány hivatalnok van, aki 2—3 évi szabadságot is kap egészségének visszaállítására czimén, mely évek a nyugdíjába rendesen beszámíttatnak, pedig itt olykor ezrekről van szó.

Különösnek tartom, ha egy állam a szegény tanító krajczárjaival akar fukarkodni, máshol meg nem nézi az ezreket.

Igazságosnak vélem a feltüntetett esetben a jogfolytonosságot legalább is olyatén, hogy a másodizben való szolgálata az elsőnek természetes folytatásául vétessék; az elismerésre vallana, ha 1—2—3 évi, ideiglenesen nyug-

dijas állapotban eltöltött idő nem vétetnék megszakításnak, de orvosilag igazolandó lenne, hogy a második szolgálat előbb nem volt megkezdhető; az ilyen elismerés többet ér, mint a tengernyi szóáradat, mely itt is, ott is hallható.

7. A nyugdíjba beszámítható fizetéstöbblet után járó 50% hogy mennyire igazságtalanságnak a szülője, legyen rá egy példa.

X-et megválasztják 400 frt fizetés mellett 1899-ben s fel is veszik a nyugdíjkötelekbe; fizet 5%—20 frtot; de az év folyamán 500 frtos állásra lép elő, a fizetésemelésért a nyugdíjalapba fizet 50%—50 frtot s az évi 20%-ot; mondjuk, 10 év múltán nyugdíjba lép, eddig fizetett: $20 + 50 + (10 \times 10) = 170$ frtot és kap: 200 frt nyugdíjat. Y. tanító ugyancsak 1899. évben nyer, de azonnal, 500 frtos állást, a nyugdíjkötelekbe is ez évben lép, fizet: 5%—25 frtot és évente 2%—ot; ha 10 év múlva ő is nyugdíjba lép, eddig fizetett: $25 + (10 \times 10) = 125$ frtot, 45 frttal kevesebbet ugyanannyi időre, a nyugdíjba beszámítható ugyanannyi törzsfizetés után, csak azért, mivel ő nem emelkedés útján, hanem működése kezdetén jutott az 500 frtos állásba és ő is kap 200 frt évi nyugdíjat. Aki nem hiszi, számítsa utána. Hát nem abszurdum ez? Hol itt a logika?

Az 1875-ik évi XXXII. t.-cz. 28. §-nak 2. pontja szálka a tanítóság szemében és kirívó eszköze az egyenlőtlen elbánásnak, s már rég itt az ideje, hogy el legyen tüntetve a tisztességes §§-ok sorából.

8. Ma egy olyannak, akinek 400 frt után 10 évi szolgálatra 160 frt a nyugdíja, a postaköltsége havonként a következő: nyugta az adóhivatalhoz ajánlott levélben, a fizetési könyvecskét mellékelve 20 kr., a pénz kézhez küldése utalványon 10 kr., a könyv visszaszármaztatása 10 kr., összesen 40 kr. évente $12 \times 40 : 4$ frt 80 kr. Mert nincs ám minden nyugdíjas lakhelyén adóhivatal!

A működésben levő állami tanítók e czímen mit sem adnak ki, mert a küldeményezést a gondnokság s az adóhivatal portómentesen eszközli; a többi jellegű tanító, helyben kapván a fizetést, e czímen szintén mit sem ad ki.

Vajjon nem inkább rászorulnak erre a kedvezményre a nyugdíjasok, ezek özvegyei és árvái? Ugyan már ki akarná ilyenek pénzével emelni a posta jövedelmét? S a végrehajtásra ott a helyi elüljáróság vagy az iskolaszék.

9. A nyugdíjazás iránti kérvényt tanév közben kell beadni. S ha az elintézésig valaki az állását elhagyja, ez szolgálatmegszakításnak vétetik. És ha nem képes a tanév végéig munkálkodni!?

Szükséges lenne annak a kimondása: *kívén, ha az illető hatóságilag igazolja, hogy a működést kénytelen volt megszakítani.* A vis major győzött.

Visszaélést is követnek el az iskolafentartók, mert ily esetben a tanító fizetését is nem egy helyütt beszüntetik.

A visszaélések elkerülése végett kimondandó lenne az iskolafentartó a nyugdíjazást kérvevényező tanítónak a nyugdíj utalványozásáig köteles a rendes fizetést megadni tekintet nélkül arra, vajjon működik-e az utalványozásig, avagy — hatósági igazolvány mellett — kénytelen a működést előbb megszakítani.

10. A nyugdíj a munka jutalma abban az esetben, ha a további munkálkodás akár a kellő évek birtokában, akár a munkaképtelenség folytán megszűnt.

A nyugdíj másrészt jog a teljesített munka és az évi befizetés fejében. Ilyen elbírálás alatt áll az özvegyi segély is.

Az 1891. évi 43. t.-czikk 6 § szerint: a nőtanítók a férfitanítókkal az oktatási igény elbírálásával úgy a jogok, mint a kötelezettségek tekintetében egyenlőknek tekintendők.

És mégis a nőtanító özvegye nem részesül azon jogban, melyben a férfitanító özvegye, azaz a férfi özvegy a nőtanító után nem kap özvegyi díjat. Pedig a nő teljesítette kötelezettségét a joghoz, de ettől özvegy férje személyében elesik.

De nézzük a dolog humánus oldalát.

A nő özvegyi segélyben részesül, azt mondják, azért, mert a kenyérkereső elhalt, hát rászorul: És ha az a nő is tanító? Nincs-e itt is kenyérkereső? Erőltetett az okoskodás.

Nos, a reciprocitás ugyanazt kívánja a férfi özvegyre. Avagy az a férfi özvegy nem lehet olyan állapotban, hogy hátramadt családját képtelen eltartani a gyermekek részére az anyjok után nyert gyámpénzből? S az a nőtanító nem szerezte meg ugyanazon jogot az ő özvegye részére, amit a férfitanító a nőözvegy részére?

Mi sem okadatolja tehát a hivatkoztam §. 2-ik pontját, mely a nőnek, ha mindjárt mindketten tanítók voltak is, igen, de a férfinak, ha neje tanító volt, nem enged özvegyi segélyt.

A férfi tanítónő neje után is joggal kívánhatja az özvegyi segélyt.

Sok ilyen nagyobb és apróbb eset fordul elő, mikről a nyugdíjtörvény csak akkor fog megemlékezni, ha a tapasztalat emberei széles körből lesznek felhíva annak idején a tervezet megalkotására.

Váczy István.

A slöjdről.

(Augusztin Imre kartárs úr szíves figyelmébe.)

Az illedelem is kívánja, hogy Augusztin Imre, igen tisztelt kollegámnak utolsó hozzászólására feleljek. A ki nekünk köszön, annak a köszöntését viszonzozzuk; a ki kérdést intéz hozzánk, elvárhatja, hogy arra tisztességgel válaszoljunk. E vitában Augusztin Imre tette

fel a kérdést, azaz ő indította meg e lapban a slöjdről eddig lefolyt eszmecsere: nekem kötelességem közleményeire válaszolni. Örömmel teszem úgy az eszme fontosságánál, mint ama tiszteletnél fogva, amelylyel Augusztin Imre kollega úr iránt viseltem. En őt testileg nem ismerem, de igen, szellemileg. Tiszta képem van ideális, tanítói erényekben gazdag lelkeről. Tanulságos közleményeit a legéberebb figyelemmel olvasom el. Sokat tapasztalt, sok szép gondolatot dolgozott fel önmagában és még többre szoktatta tanítótársait. Ezek előre-bocsátása után elmondom én is igénytelen meggyőződésemet mindarról, a mit e becses lap 9. számában Augusztin I. kollega úr kifejtett. Vitánk unalmassá csak úgy lehet, ha a tárgyat annyira kimerítjük, hogy arról újat, érdekeset már nem mondhatunk és csak az esetben fajulhat el, ha szívünkben kihalna a kollegiális tisztelet és szeretet. Ha nem tudunk a dologról több újat mondani, vagy a már kifejtett dolgokat nem vagyunk képesek új szempontokból megvilágítani, akkor igenis hagyjunk fel a vitával.

En azt hiszem, ha mi ketten akár Eperjesen, akár Csik-Somlyón laknánk, legalább egy évig el tudnánk beszélgetni a slöjd czéljáról, tartalmáról, formájáról, tanításmenetéről, fontosságáról, arról, hogy mily szerepe van a nemzeti nevelésben stbiről. Azt is tudom, hogy a meggyőződés ereje hol egyikünket, hol másikunkat el is ragadna; de azt nem hiszem, hogy vitánk el is fajulhatna. Miért? Azért, mert ha én észrevenném, hogy igen tisztelt kollega uram elragadtatta magát, a vitát visszatérlelném a kölesönös tisztelet útjára. Tudom, ön is így cselekednék.

Lássa, én e lap 9. számában itt-ott közbeszúrt czélzásait nem veszem szöszerint. Az az állítása, hogy nem értem a svéd slöjd-rendszer, nem bánt, mert ellejtette bebizonyítani. En állandóan azt mondtam: A svéd slöjd-rendszer eredeti mivoltában nem nekünk való. A kik azt nálunk változatlanul meghonosítják, nagyot vétkeznek a nemzeti és a természet-szerű nevelés ellen. Ön azt mondta, hogy a gyermekeket s a képző-intézeti növendékeket az eredeti svéd slöjd-rendszer szerint fogja munkaszeretetre nevelni. Erre én önelhatarozását elítéltem. Hogy ma nálunk az eredeti svéd slöjd-rendszer szerint *idomítják* a gyermekeket munkaszeretetre, az tény. Guttenberg két ízben is járt Nääsben; tanfolyamot is tartott, tanítványai ugyanazt csinálják, a mit ő Nääsben tanult. A Nääsben járt magyar tanítók is hasonlóképpen cselekesznek.

Lehet, hogy igen tisztelt kollega úrnak nem jutott a kezébe az a németországi paedagogiai lap, amely arról a hatalmas mozgalomról számol be, a melyet a németországi tanítók a svéd slöjd ellen megindítottak. *Ime, lássa, mi roppant erővel indultunk annak a dolognak.*

a melyet már a mult nyáron a német tanítók nagy sokasága a népiskola szempontjából hasznavehetetlennek ítélte. Nem adok neki 2—3 évet s önök is, a hü slöjdisták, hasonlóképpen fognak cselekedni.

Hogy Nääsben egyetemi tanárok, tanfelügyelők s más előkelő állású egyének is részt vesznek a slöjd-vitákban, az nem bizonyít a slöjdnek Magyarországon való meghonosításának helyessége mellett. Hiszen én sohasem állítottam azt, hogy ez a svéd közügyességi oktatási rendszer nem való a svéd gyermeknek; azt sem, hogy a svéd hazafiak ne cselekednének helyesen, ha a kérdést a maguk esze és érdeke szerint megvitatják. Szaszor és ezerszer is, újra és újra állítom, hogy ez a rendszer a maga eredeti mivoltában meghamisítja a nemzeti életet.

Legyen szabad e helyen egy-két dolgot fel-
említenem.

A napokban egy vidéki tanítótársamat látogattam meg. Beszélgetés közben felemlíti a munkaszeretetre való nevelés kérdését. Szavai: »Megpróbáltam a nevelésnek és a tanításnak azt a módját, a melyet ön a »Népt. Lapja«-ban ajánlott. Ime, itt a látható eredménye.« Erre behozta azokat az ekéket, taligákat, kosárkákat stb. munkákat, a melyek alapján a gyermekeket a természet dolgainak ismeretére rávezette. Azután folytatja: »Tanítványaim még ebédre sem akarnak haza menni. Egész nap itt szeretnének fenni, gyúrni, faragni, hajtogatni. Két hónapja, hogy az én osztatlan falusi iskolában a gyermekek nevelését az ő *sajátos munkájokra* alapítottam s már is meggyőződtem az eljárás természet-szerűségéről. A tanítás e módja ujáteremtett engem. Tizenöt éve, hogy falusi gyermekeket nevelek és tanítok; tessék elhinni, husz esztendővel tovább élnek, ha ezt a kedves eljárást kezdő tanítókoromba ismertem volna. Azután meg mily remekül megy e mellett a magyar beszéd tanítása!« Ilyen tanító már több van Sárosvármegyében.

A másik dolog az én gyűjteményem. Azt hiszem Vikár Bélát, az etnografiai-társaság tudós titkárát tetszik ismerni. A napokban itt volt s megnézte gyermekmunka-gyűjteményemet. »Be remek, drága kincsek vannak itt összehordva! Itt látom egész hazánk törzsökös magyar gyermekvilágának a lelkét. Itt látom nemzetem fejlődésének a képét a legrégebb kortól napjainkig. Ennek a mi muzeumunkban volna a helye.«

Hat hónap alatt megjelenik művem. Benne lesznek a magyar gyermekvilág eredeti munkái képekben. A mű elméleti része már is készen van, a gyakorlatit most írom. Egyelőre csak annyit említek, hogy a 3—12 éves gyermekek homokrajz-munkáit 180 illusztráció mutatja be; ezt követi a föld-munka (földön, földbe és

földre), a kavicsmunka, az agyagból, növényrészekből és fából készíthető munkák stb.

A mit nyújtani fogok, az csak $\frac{1}{100000}$ -része lesz annak a nagy kincsnek, a mely meg össze-
gyűjthető.

A mint látja, a gyakorlati élet, falusi tanítók kísérlete, bizonyít gondolkodásom helyesége mellett s így nem kell félnem az ön vádjától.

Nem, Augustin kollega úr! nem én fogom a nagy feladatot megoldani. Kifejeztem e lapban is — ugylátszik kikerülte figyelmét — hogy valamennyiünknek kezét kell fognunk, ha a czélt el akarjuk érni. Azt mondja, nem tudok új rendszert a slöjd helyébe ajánlani. Hát ön azt hiszi, hogy ezt a dolgot oly könnyű egybeállítani? Igenis adok az eredeti svéd slöjd helyébe egy *eredeti magyar munkarendszert*, csak türelem.
Láng Mihály.

Egyesületi élet.

Az érsekújvárvideki r. k. népnevelők egyesületének munkaterve az 1899. évre és a központi bizottságnak a körök ügyvezetésére vonatkozó utasításai. I. Az érsekújvárvideki r. k. népnevelők egyesületének központi bizottsága, — egyesületünk folyó évi tevékenységét irányítandó. — folyó év február hó 14-én tartott központi bizottsági gyűlésében a következő munkatervet és utasításokat állapította meg, melyre az egyesület körjeinek és tagjainak becses figyelmét tisztelettel fölhevítjük. 1. Az 1898. év november 15-én kibocsájtott rovatozott kimutatást az egyesület törzskönyvének és névjegyzékének céljaira még több egyesületi tag be nem küldötte, kérjük azoknak mielőbbi beküldését. 2. A megerősített új alapszabályok birtokunkban jutván, kérjük egyesületünk körjeit, hogy az egyöntetűség céljából folyó évi körgyűléseiken a tisztújítást az új alapszabályok értelmében megtartani sziveskedjenek. (Alapszabályt megerősítse az egyesület elnöke küld a tagoknak.) 3. A körök jegyzői minden körgyűlés alkalmával mutassák be a kör tagjainak névjegyzékét s azt a körgyűlés után az egyesület jegyzőjének szolgáltatassák be. 4. A körök pénztárosai részletes jelentést tegyenek minden körgyűlés alkalmával a pénztár állapotáról, feltüntetvén a fizetők és hátralékosok neveit. Ezen részletes kimutatás a körgyűlés után közvetlen az egyesület pénztárosához a pénzell együtt beküldendő, hogy az egyesület pénztárosa a körgyűlést előkészítő központi bizottsági gyűlésen az egyesület pénztári állapotáról kimerítő jelentést tessen. 5. Hasonlóképp járjanak el a kör pénztárosai az országos kath. segélyalap tagsági díjainak beszédésénél is. A tagsági könyvecskéiben a befizetéseket az elnök ellenjegyzésével nyugtassák a befolyt segélyalap tagsági díjakat a fizetők és hátralékosok névjegyzékének kísérletében a körgyűlés után az egyesületi orsz. kath. segélyalap gyűjtő bizottság elnökének Nsg. Fábrián János kanonok urnak küldjék be Érsekújvárra. A hátralékosokkal az alapszabályok értelmében sziveskedjenek eljárni. 6. Az egyesület pénztárosa évi zárszámadásait mindenkor a körgyűlést előkészítő központi bizottsági gyűlésen mutassa be, melytől megvizsgálva, ellátja a záradékkal s a fölmentvény megadását ajánlja a körgyűlésnek. II. 1. Egyesületünk szervezetében a körök szolgáltatják a körgyűlés tárgysorozatának anyagát azért tisztelettel kérjük a körök elnökeit, hogy a körgyűléseket folyó évi június hó végéig megtartani sziveskedjenek, hogy a jegyzőkönyvek az egyesület elnökségéhez legkésőbb szeptember hó 1-éig beérkezessenek. 2. Ohajtandó, hogy minden körgyűlés alkalmával próbatanítások tartassanak, hogy a tanítási gyakorlat módszertani eszmecsere tárgyául szolgálhasson. 3. A lefolyt körgyűlés kidolgozásul

a következő pályatételt tűzi ki: „A fegyelem az iskolában és annak eszközeiről.“ Díja 20 korona. Kérjük az egyesület tagjait, hogy a pályadíjért minél számosabban versenyezve jelíges dolgozataikat jelíges borítékba zárt név kíséretében f. év szept. hó 1-éig az egyesület elnökéhez beküldeni sziveskedjenek. 4. Vitatételül a közgyűlés a következőt tűzte ki: „Ujabb időben az a nézet kezd lábra kapni, hogy az a tanító, aki növendékei anyanyelvét nem bírja, egyenlő viszonyok között nagyobb sikert képes fölmutatni, mint az, aki növendékei anyanyelvét bírja.“ Előadandók a mellette és ellene szóló érvek. Ajánljuk a nem magyar és vegyes ajku iskolákban működő tagtársak figyelmébe. 5. A magyarországi kath. tanítók orsz. bizottsága mint napirenden levő kérdéseket a következőket ajánlja megvitatásul: a) Az orsz. tanítói nyugdíjalap revíziójában minő igényei volnának a kath. tanítóknak? b) Az 1868. évi XXXVIII. törvényzikk reformjakor minő elvek volnának érvényesítendőek, a vallásos iskolának biztosítandók? c) Az állami tanítóképzéssel szemben a kath. álláspont kifejtése. d) A népiskolai záróvizsgák mai rendszerének reformálása időszerű-e? Ha igen, milyen alapelvek szerint volnának reformálandók a záróvizsgálatok? Kérjük az egyesület tagjait, hogy ezen kérdéseket tanulmányozni sziveskedjenek. A vitatételek a körök gyűlésein következőképen lennének tárgyalandók: A kiválasztott tételtől valaki felolvasást vagy szóbeli előadást tartson. A kör tagjai minél többen és készületen szóljanak a tárgyhöz. A megvitatás után a vitából kidomborodó irányelvek röviden szövegezve egyes pontokba foglalassanak s határozatképen a jegyzőkönyvbe vétessenek. A körökből beérkezett különböző vagy egyező irányelvek a közgyűlésen is megvitatva, esetleg újból szövegezve a tanítók országos bizottságainak beküldetnek. 6. Egyesületünk alapszabályai szerint: „A kölcsönös tömörülésben fekvő erő által védő a tagok erkölcsi és anyagi érdekét minden irányban. Betegség, halálozás, lemi csapások vagy más szükség esetén azokat tőle telhetőleg segíeljezi.“ Akik tehát az egyesületnek ilyenmő támogatását igénybe venni ohajtják, ebbeli szándékukat a kör elnökénél idejében jelentsék be, hogy azt a kör elnöke tárgyalásra az alapszabályok értelmében előkészíthesse, s az a kör határozata alapján a közgyűlésen tárgyalható legyen. 7. Kérjük az egyesület tagjait, hogy körgyűléseik alkalmával egyesületünk pénztára javára hasznos szórakoztató összejöveteleket p. o. színi előadást, táncmulatságot stb. rendezzenek, egyrészt hogy a kartársi együttérés erősöbődjék s a közönségnek ügyünk iránt való érdeklődése fokoztassék, másrészt hogy egyesületünk vagyona gyarapíttassék. Munkára fel kartársak! mert oly korban élünk, melyben az előre haladás erkölcsi értelemben véve élet, az elmaradás halál! Egyesületünk csak úgy fog élni, s a kath. és nemzeti tanügyünk szolgálatában csak úgy érvényesülhet, ha annak minden szerve, tagja, tőle telhető tevékenységet fejt ki. Kelt Érsekújvárott, 1899. év február hó 14-én. A központi bizottság megbízásából: Péter József s k., az egyesület elnöke. Tyukos Károly s k., az egyesület jegyzője.

Lapszemle meg egyéb.

Sok kicsi sokra megy, azt tartja a közmondás. A mindennapi tapasztalás pedig e közmondás igazságát lép-
ten-nyomon igazolja. A jó s a rossz egyaránt apró megszokásokból épül nagygyá. Egyszerre semmi sem lesz feltűnően nagy; sok aprót kell egymásra halmozunk, hogy észrevegyük. Mi tanítók tudjuk s látjuk ezt legjobban.

Nagyon sokszor olyan lényegtelen külsőségek, melyekre úgyszólván ügyet sem vetünk, birnak határozó befolyással úgy a jellem, erkölcs, mint a szellem gyenge, ingadozó, állhatatos, erős stb. lényegű kialakulására.

Pedig ezen külsőségek, amint azt már néhány sorral előbb mondottuk is, nagy szerepet játszanak úgy az építésnél, mint a rombolásnál.

A „Délvidéki Tanügy“ egyik régebbi száma — Diesterweg — a külsőségekről az iskolában — cím

alatt közöl idevonatkozó érdekes és tanulságos megjegyzéseket.

Az iskolában (az iskola én vagyok, meg a gyermekek) előforduló külsőségekről beszél tehát a cikk, azokról a külsőségekről, melyek a maguk kicsiségében alig észrevehető, de nagyfontosságú tégladarabok a gyermek összes erőinek kialakulásában. Ilyen apró tégladarabokról beszél a következő cím alatt: *a tanítás rendje, azaz pontos megkezdése*. Nem ismerem — mondja a cikk — veszedelmesebb szokást, mint egy fiatal embert (fiút, leányt) rendetlen, önkényes, pontatlan cselekvéshez szoktatni. Ez által rendetlen és megbízhatatlanná lesz: időt veszít és pazarol, nem szokik sem törvényességhez, sem az úgynevezett kicsiségeknek a fődolog alá rendeléséhez.

Ezen rossz, az üzleti és hivatásos életbe mélyen belenyúló tulajdonságok, a tanulóba beleneveltetnek, ha az iskola külső és belső berendezésében szilárd szabály nem uralkodik, ha pl. amiről itt csak szó lehet, délelőtt és délután, nem kezdődik meg pontosan a tanítás... *pont óráutéskor kezdődjék meg a tanítás.*

No ez ugyan igazán apró külsőség s így magában állva, bizony nagyon apró, de ha elgondoljuk, hogy a bennünket megfigyelő gyermek azt a kicsiséget is észreveszi, hogy mi csemetés vagy óráutés után megyünk be, no akkor talán mégis megszívlelhetjük a *pont óráutéskor kezdődő tanítás* értékét, hatását a gyermek lelkében. A dolog élesebb megvilágítása okaért, csak azt képzeljük el, hogy vajon nincs-e felemelő hatással a gyermekre az a tudat, hogy most valamely dolgot idejében, pontosan kezdte meg, vagy hogy nem készt el az iskolából, hanem idejében odaért?!

Az iskola a nyilvános életnek és hivatásnak nevel. Gondoljunk csak arra, milyen befolyással kell annak az egész emberre lenni, ha mint kis ember, a hatodik évtől kezdve, szoktatva lesz napról-napra, egy meghatározott perczben, mint katona tanszkozzokkal és fölszerelésekkel... saját helyén megjelenni. *Minél inkább kell az embert szabadá és önállóvá nevelni, annál inkább kell őt törvényességre nevelni.*

Az óramegkezdés pontos betartása mellé sorakozik még a *test tartása* is. Hogyan ül, (görnyedt hát, lefuggó fej stb.) hogyan áll fel s egyáltalában, mint mozog, milyen a modora?!

Ez is a szokás és szoktatás szüleménye. A jó modor nálánál nagyobb tudás mellett is megállhat, sokszor győztesen: ha pedig tudással egyesülten jelenik meg, akkor annál szembetűnőbb. Viszont még a nagy tudás is, modor hián, gyakran visszataszító, de mindenestre kirívóan elütő amattól. Pedig hát ime ez is külsőség.

Az iskola nem adhat mindenkinek egyforma szellemet, de tisztességes modort igen.

Az említett cikkben, a külsőségekről írottak, a *hangos, értelmes, határozott és gyors jelet, beszéd* felemelésében nyerne befejezést. Honnan van az, hogy közülünk legtöbben rosszul beszélnek, sőt a nemzet legkiválóbb emberei gyakran (mondhatnók rendszeren) rosszul olvassák és nincs kielégítő szabad előadásuk? Ennek okai részben az iskolák.

Az iskolában többen lesznek szoktatva hallani és írni, mint beszélni: sok tanító nem hagyja a tanulókat szóhoz jutni, hogy megelégszenek fél felelettel, hogy ők beszélnek ott, hol a tanítókat kellene beszélni hagyniok... a tanulókat az előadással megölik. Nagy vád ez, de mi türes-tagadás — igaz. Akárhová megyünk, mindenütt ez állapotokat találjuk.

Diesterweg eszméi közül a következő tételeket megszívlelésül szöszereztem ide. Jól csak annyit tudunk, amennyit el tudunk mondani, csak azt tudjuk jól, amit képesek vagyunk jól előadni, nincs biztosabb eszköz, önmagát és másokat szilárd tudás és tiszta gondolkodásra rábírní, mintha az ember önmagát s másokat arra kényszeríti, hogy tudásukat és gondolataikat hangosan, értelmesen, határozottan és gyorsan mondják ki, aki önmagát figyeli meg, tudja, hogy egy képzetet, egy gondolatot csak az által ejtünk hatalmunkba, hogy kifejezésünknek a legsajátosabb, legmegfelelőbb szavak-

kal, melyekben megjelent vagy melyben kialakítottuk, való előadását sajátítjuk el.

Igy szól *Diesterweg* — a külsőségekről az iskolában. Tanítói lakás és kert. Ki figyelemmel kíséri tanügyi sajtónkat, ki olvassa a pályázati hirdetéseket, számtalanszor olvashatta, hogy a tanítói javadalom közé felveszik sok helyütt a tanítói lakást és a házikertet is. Ezen körülmény természetes következménye, hogy sok tanító nem élvezi a törvényesen megállapított jövedelmet, mert a lakás és a házikert nem tényleges jövedelem, hanem annak csak kiegészítő része. De ezeket felvévén a jövedelem közé, legalább — a szerényebb díjazott helyeken — 2% al redukálódik a fizetés. Sőt mi több, a tanító díjlevelében fel van sorolva, s így a jövedelmi adót is fizeti utána, sok esetben a tanító fizeti a ház után is az adót, tehát kétszeresen megadóztatják olyanért, mit mások ingyen élveznek, s a mi minden tanítónak kivétel nélkül törvényileg biztosított jövedelmét képezi. Erre vonatkozólag tehát bátorkodom a következőket elsősorban az iskolaszéki elnök uraknak, másodizben tanítótársaimnak b. figyelmébe ajánlani: 1. Az iskolaszéki elnök urak sziveskedjenek odahatni, hogy a tanítói lakás és a házikert a pályázatok kiírásánál pénzbe ne számítassék, miután az azért számított díj a nyugdíjba be nem számítatik, továbbá ezáltal a tanítói fizetés megesonkíttatik. 2. Mi tanítók pedig iparkodjunk az illetékes köröket felvilágosítani erről, összetartással, közös erővel védelmezzük jogainkat és a siker nem fog elmaradni. *Lisztner Antal.*

Az idegen nyelvek haszna. Már a régiéknél általánosan ismert és elismert dolog volt, hogy az idegen nyelvek tanulása fejlesztí és erősíti az emlékező tehetőséget, s gyakorolja az észet, az értelmet. Az alaposág és a kitartás, a türelem, mely egy idegen nyelv elsajátításához okvetlen szükséges, az ezerszámra előforduló akadályok leküzdése, a jellemet képi s az akaratot aczélozza. A szellemi műveltségnek ezen fejlesztésével szoros kapcsolatban áll egy idegen nyelv ismeretének gyakorlati értéke. Az a kérdés, hogy mely nyelvek ezen kitzűtt kettős cél elérésére a legalkalmasabbak? Az elsőt, a szellemi művelődést tekintve, nem lehet egyik vagy másik kulturnép nyelvét kizárólagos előnyben részesíteni a másik rovására. Annyi tény, hogy az úgynevezett holt nyelvek, melyek közé tévesen számítják az új-görög nyelvben még mindig élő görög nyelvet is, az izlés, a művészeti érzék ápolásában, a jellem, a szív fejlesztésében oly szereppel bírnak, mint a minövel az élő nyelvek alig dicsekedhetnek. Vannak sokan, kik az ellenkezőt állítják s minden alkalmat megragadnak, hogy egyedül jogosnak hitt álláspontjukat a legbombasztikusabb, de nagyon kevés tartalommal bíró frázisokkal megvédelmezzék. A mi a második pontot illeti, az idegen nyelvek ismeretének anyagi előnyét, természetes, hogy elsősorban azok a nyelvek jönnék számításba, melyek a legjobban vannak elterjedve. Ezek pedig az angol, a francia s a német nyelv.

VEGYESEK.

Kinevezés. A király Kacskovics Mihály és Hoffmann József dr. kultuszminiszteri titkároknak az osztálytanácsosi címet adományozta.

Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hangyály Mihály címzetes kanonok, pinczehelyi esperes-plébánosnak, a ki az ottani római katólikus jellegetű kisdóvoda szervezéséhez 5104 forinttal hozzájárult, köszönetét nyilvánította.

A milléniumi népiszkolák. A millénium alkaimából az állam tudvalevőleg 134 községben szervezett állami népiszkolát, még pedig 57 tiszta magyar és 77 vegyes és nemzetiségi lakossal bíró községben. Ezek közül 22-ben eddig egyáltalán nem volt iskola, a többiben pedig a felekezeti vagy községi iskolát államosították. A 134 községben 161 iskolát szerveztek, köztük 28 fiú, 37 leány és 106 vegyes iskolát. A 134 község összesen 78.813 frt évi átalányösszeget fizet a közoktatási tárca javára. Ezenkívül a legtöbb község fizeti még az

5 százalékos iskolai adót s gondoskodik az iskolák dologi szükségleteiről. Valamennyi község gondoskodik az iskolaépületek állandó, jó karban tartásáról és fizeti a tanítói állomások után a 12 frtos tanítói nyugdíj-járulékot. Tehát halad az államosítás fokozatosan és zajtalanul. Az állam kevés anyagi áldozattal veszi tulajdonába iskoláinkat. Gondolkozunk csak, magyar kath. társadalom, hátha tudnánk egy kis anyagi tőkét összehozni, a mely a legjobb orvosság volna az államosítás ellen. Erről a jövő számban részletesebben.

Az ifjúság eldurvulása ellen. A német birodalmi gyűlés három előkelő tagja javaslatot terjesztett be a berlini urakháza elé, mely szerint az ifjúságnak a korcsmák látogatása 18 éves korukig határozottan megtiltassék s a községek gondoskodjanak, hogy ünnepeken és vasárnapokon az ifjúság a korcsmák helyett más szórakozást találjon.

Ismétlő leányiskola. A kultuszminiszter fölhiatta a fővárost, tanulmányozza, nem kellene-e ismétlő leányiskolát fölláttani. — A kiküldött albizottság azt jelentette a közoktatási bizottságnak, hogy az iskola föllállítására föltétlenül szükség van. A bizottság azonban egyelőre próbaképpen csak egy két kerületben óhajtja az iskolát fölláttani.

A mesterinasok oktatása. A főváros a mesterinasok oktatásának az idejét nem tudja megállapítani, hogy az iparosok meg legyenek vele elégedve. Az országos iparegyesület az inasoktatás ügyében nagyobb memorandumot adott be a tanácshoz. Az egyesület azt javasolja, hogy csütörtökön — a mikor az elemi iskolákban szabad nap van, fölválva délelőtt és délután négynégy órán át legyen az inasoktatás. Azt hiszi az egyesület, hogy így elérnék a pedagógiai czélt, mert az inas teljes figyelmét és éberségét az oktatásnak szentelheti, az inasok az esti oktatás czimén nem csatangoznak s az iparosok is könnyebben nélkülözik egy délelőtti vagy délutáni inast, mint három este. Javasolja még az egyesület, hogy az új rendszert kísérletképpen egy vagy két iskolába még az idén hozzák be és a vasárnapi rajzoktatás idejéből egy órát *vallástanra, irodalomra* fordítsanak. Ezt a javaslatot a vidéki iparos-tanoncz iskolák hatóságai is figyelemre méltathatnak.

Dadogók és hebegők vizsgálata. Skultéty Lajos kath. áldozópap, tanár, e napokban tartotta meg vizsgálatát tanítványaival, kik természeti hibájuk folytán beszédközben dadogtak vagy hebegtek. A vizsgálaton meghívott vendégek, orvosok és e gyógyzóban szakértő férfiak voltak jelen, a vizsgálat tehát nyilvános volt. A tanfolyam hallgatói száma mintegy tizenketten, gyönyörűen feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre s csak ritkán volt egyikén másikon észrevehető, hogy dadogó vagy hebegő volt. Skultéty tanárnak az elért nagy sikerért egymásután gratuláltak Erdődi Béla dr. tankezületi főigazgató, Moravcsik dr. egyetemi tanár, Szabó Sándor min. titkár, Borbély Sándor igazgató stb. Moravcsik tanár így bocsúzott el Skultétytól: „És mint orvos, üdvözlöm önt s kijelentem, hogy a tapasztalt eredmény minden várakozásomat felülmúlja. Az ön módszere valóban alkalmas arra, hogy a szerencsétlenek beszédhibáit megjavítsa. Skultéty a napokban új tanfolyamot nyit dadogók és hebegők számára.

Szerkesztői üzenetek.

P. J. V. Sellye. Közöttünk. Az egyesületek és az országos szövetség között a szükséges érintkezést a központi iroda fogja közvetíteni. Az iroda létesítését felsőbb helyről szorgalmazzák s így remélhető, hogy a jó Isten segédelmével ezt megvalósítjuk. Levelét az ügyvivő elnöknek adtuk át. O legközelebb felelni fog szíves soraira.

— **B. Rozsnyó.** Inkább csak a forma kedvéért szükséges a folyamodványt benyújtani. A kedvező elintézés minden bizonynyal megérkezik. — **L.** Egyformán művelt, okos emberek tudományos kérdés megvitatásában nem térhetnek le a tárgyilagosság porondjáról. Ezt örömmel tapasztaljuk mindkét részről. Üdvölet! — **S. P.** Megsürgeljük. — **F. P.** Törvény éppen nincs, de általános

szokás, hogy csak arra az időre élvezheti a fizetést, a meddig állását el nem hagyta. Visszatérítendő. — **B. A. Túr.** 1. Csak okleveles tanítók élvezik az ötödéves korpótleköt; tehát az a bizonyos egy év nem számítható szolgálati évnék. 2. Ha az ön mulasztásából történt a késedelmezés, úgy be nem számítatik. Különben kísértse meg. — **B. J. Nádasdon.** Ebben az ügyben nagyobb szabású mozgalmat kell hogy indítsunk. Ezt már tervbe is vettük. Annak idején készséggel vesszük alapos hozzájárulásait. A beküldött indítványt felhasználjuk. — **N. Gy.** Legjobb le-z a kir. tanfelügyelőséghez kérdést intézni. Mi is utána nézünk. Ha itt van, megsürgeljük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergom érseki megye.

Nagy-Megyerre (Komáromm.) a róm. kath. iskolánál újonnan szervezett III-ik tanítói állomásra f. évi márczius 15-ig pályázat hirdettetik. Fizetés: 120 frt a hitközségtől, 280 fit államsegélyből. Kötelessége: az előirt osztályokat és ismétlők egy részét tanítani, kántoriakban segédkezni. Okleveles tanítók okmányaikat főt. Horváth József plebános, iskolaszéki elnök urra cím-zve kü-djék. Bartal Mór főtanító.

Az ipolyszécsénkei róm. kath. kántortanítói állomásra a »Nepvelő« f. évi 4. számában hirdett pályázat f. év márczius 16-iki határidővel megújítatik. Ipolyszécsénke u. p. Nagyszőlő (Hontm.), Fischer Ágoston plebános.

Kalocsai érseki megye.

Moholy (Bács-megye) nagyközségben a róm. kath. kántori állomás üresedésben lévén, ennek betöltésére pályázat nyittatik. Az állomás javadalma: 1. Moholy község hazi pénztárából havi előleges részletekben fizetendő 500 frt. 2. A kántori lak beltelke után kiosztott 1000 □-ból legelőjutalék föld haszonélvezete. 3. A hitközség tulajdonát képező kántorlakban szabad lakás. 4. Ostyasütésért a templompénztárból évenként 25 frt. 5. A kántort illető stóla-díjak a következők: a) házasságoknál a kihirdetésre való beírásért, helybelitől 50 kr., vidékitől 1 frt. b) Temetéseknél kis halott után stóla 25 kr., a háznál és a temetőben való magyar énekért 25 kr., nagy halott után stóla 50 kr., a háznál és a temetőben való magyar énekért 50 kr., koporsóba kérés és a temetőben végzendő liberától összesen 1 frt, az úton a »Könyörülj Istenem« énekért 50 kr. Búcsúztatóért egyáltalán versenként 30 kr., úgy azonban, hogy a búcsúztató 12 versnél nagyobb nem lehet. c) Énekes misétől, ha az külön szándékra mondatik, 20 kr., koporsós misétől 60 kr., jegyesekért mondott énekes misétől 40 kr., az örökös miséktől az alapítvány tőke kamatjövödelméhez képest a szabályszerű jutalék, körülbelül 40 frt. A kántor kötelezettségei külön pályázati feltételekben vannak megállapítva, mely feltételek a moholyi róm. kath. plebánián megtekinthetők és minden pályázó által kötelezőleg aláírandók. Csak tanítói és kántori oklevéllel bíró egyének pályázhatnak. A kántori oklevelet azonban igazolt 5 évi kántori működés pótolhatja. A működési és erkölcsi bizonyítványokkal kellőkép felszerelt kérvények, a moholyi róm. kath. hitközségi képviselőtestületre czimezve, a választás napjáig, alulírott hitközségi elnöknel nyújtandók be. A választás 1899. évi márczius hó 23-án délelőtt 9 órára tüzetik ki, mely időre a pályázók — próbaéneklés és orgonálás végett — megjelenni kötelesek. A megválasztott állását 1899. évi április hó 10-én elfoglalni tartozik, mely naptól a fizetés folyóvá tétetik. Kelt Moholyon, 1899. február 15-én. Ujhelyi Ágoston plebános, hitközségi elnök.

Kassai egyházmegye.

A zsebesi (Abaujm.) róm. kath. tanító javadalma: a hitközségtől 149 frt, a zsebesi káptalantól 21 frt, 27 km. tölgy hasábfá befuvározva, melyből az iskola is fűtendő. A hitközségtől 2 1/2 köböl buza, 5 kö-

ből rozs és 6 drb marhára legeltetési jog, $1\frac{1}{2}$ vékás föld (kataszteri jövedelme 2 frt 9 kr.), állami segély 77 frt. Lakása: 1 szoba, konyha és kamara $\frac{1}{4}$ holdas kerttel. Pályázati vizsga nt. Tomcskó Alajos enyiczkei esperes-plebános elnökele alatt f. év márczius 21-én a bárczai lelkészakban.

Pécsi egyházmegye.

Duna-Kömlődön a róm. kath. iskolánál két osztálytanítói állomásra pályázat hirdettek f. évi márczius hó 15-ig. Az egyik állomás 400 frt, a másik 350 frt. havi részletekben, s mindkét állomás egy butorozott szoba, fűtés hasznélvezetével. Tannyelv magyar-német. Kötelességeik egy osztály vezetése s a 400 frttal jávadalmozott állomást betöltő tanítónak a kántorság körébe eső dolgokban való segédkezés. A 400 frtos állomásra okleveles, míg a másikra képezdét végzett is pályázhat. Elelmezés: reggeli és ebéd a kántortanítónál kapható havi 14 frt fizetés mellett. A kérvények főt. iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Rozsnyói egyházmegye.

A murányhosszuréti róm. kath. tannyelvű népskolánál kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Kényelmes lakáson és két konyhakerten kívül évi fizetése: 5743 \square ól szántóföld, 2503 \square ól rét, 2406 \square ól legelő. A hitközségtől évenként hat ékenapszám, mindennemű termés behozatala. A községi erdőből 12 szekér tűzifa befúvarozva, de a vágatási díjat maga fizeti. 30 véka rozs és 5 frt 60 kr., mindennapi iskolaköteles gyermekek után (körülbelül 30) egyenkint 1 szekér tűzifa, vagy megfelelő pénzérték. Keszpénzben a hitközségtől 60 frt előleges, a templom pénztá.ából 35 frt 26 kr. utólagos negyedévi részletekben, az uradalmi pénztárból 2 frt 45 kr. Tandij: mindennapi iskolásoktól egyenkint 1 frt 95 kr. s 5 kr. ünnepi pénz, ismétlő iskolásoktól (körülbelül 7—8) egyenkint 1 frt 30 kr. Stóla körülbelül 60 frt, offerákból körülbelül 4 frt. A pályázati kérvények 1899. márczius 9-ikéig alább jelzethez beküldendők, személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Esetleg oklevél nélküliek is pályázhatnak. Murányhosszurét. 1899. február 21., u. p. Murány (Gömörm.) Szkaupil József pleb. isksz. elnök.

Székesfehérvári egyházmegye.

Bakony-Sárkányban a kántortanítói állomásra f. év márczius hó 14-iki határnappal pályázat hirdettek. Évi jövedelme: 1. szabad lakás 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra s melléképületek házikerttel 800 \square ól nagyságban. 2. 4 öl hasabfa a község által hozatva. 3. A hívektől, azaz 200 pár után egy pár fizet. p. m. rozsot és 25 krt. 4. Szántóföld egy darabban $6\frac{1}{2}$ m. hold. 5. 2 szekér széna az udvarba szállítva. 6. A községi pénztárból 192 frt 50 kr. 7. Stóla körülbelül 30 frt. Köteles az ismétlő iskolásokat tanítani s ostyát sütni. Folyamodványait, nyújtás be az esperesnél, lakik Isztiméren. Választás napján jelenjenek meg személyesen; állomás helyben Dallmann József, plebános.

Szombathelyi egyházmegye.

A Vas-Vörösvári segédtanítói állásra e lap 7. és 8. számaiban hirdett pályázat márczius 25-ig meghosszabbítottatik. 2—2

Veszprémi egyházmegye.

A tapolezai esperesi kerületbe kebelezett Haláp anyahitközségben f. évi márczius 21-re pályázat hirdettek. Jövedelmei: 1. Két szoba, konyha, gazdasági épületek s pince, 2. a községtől 74 frt. 3. tandij 48 frt, 4. párgabona és lélekpenz átlag 64 frt, 5. 4 hold szántóföld és kert 33 frt, 6. legeltetési jog 12 frt, 7. 4 öl fa = 40 frt, 8. stólaris jövedelem 9 frt, 9. alapítványokból 48 frt 75 kr., 10. kollektabor értéke 120 frt, 11. egy szekér széna 10 frt, 12. szolgálmányok értéke 25 frt, 13. a tanítói főidek adóját a község fizeti. A harangozást a tanító végzi. A kántortanítói állomás összes jövedelme 480 frt. Tannyelv magyar. Csak okleveles tanítók pályázhatnak, kik orgonátásban jártasok. Kérvények a halápi plebániára (u. p. Tapoleza) kiüldendők.

Eladó vadoncok és gyümölcsfák.

Karasz Sándor Hegyesi (Bacs-m.) tanítónak pusztá-kisczebei gyümölcsfaiskolájában 150 ezret meghaladó két éves **alma, körte** és **mandula-vadonc**, valamint **őszi baraczk, kajszin** és **szilvafélékből** — sok válogatott fajban — mintegy 20 ezer darab kitünő gyökérzettel bíró **nemes fa** kerül eladásra a tavaszon. Megrendelések czímemre Kis-Körösre küldendők, hol a levelek naponkint átvétetnek s a rendelések sorrendben elintéztetnek. **Árjegyzék kívánatra ingyen.** A tanító urak által tett megrendelesekből a befolyt összeg 1%-je a »Tanítók országos árvaházára« adatik. **Karasz Sándor** faiskolatulajdonos.

GÉBERTH JÁNOS

aranyozó és templom-diszító

Budapest, IV., Lipót-utca 15.

Uj! Pádunai sz. Antal-szobrok szép kiállításban polichromirozva és festve, 1 méter magas, terracottából öntve 35 frt, fából faragva 55 frt. Szent szobrok minden nagyságban a legújtanosabb árak mellett.

Nagy választék finom festett, aquarell, heliogravour, aczélmetszet és olajnyomatu **szent képekben, Oltárok, Urkoporsók és szószékek**, valamint mindennemű egyházi szerek árjegyzék szerint. Elvállal minden e szakmába vágó munkát és javítást a legolcsóbb áron.

Aranykeretek és házi áldások nagy választékban.

Szíves pártfogásba ajánlva, maradok kiváló tisztelettel

Géberth János,

a Budapesti Oltár-Egylet szállítója.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak. A czég 25 évi fennállása óta

700 uj orgonát

épített, melyek közül 245 esik Magyarországra, a többbit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.